

Aprèn el que és bàsic 3ESO

UNITAT 1 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

- a 3** L'Abel era un nen impacient i volia donar immediatament una utilitat a la nova paraula. **b 1** noms; **2** adverbis; **3** adjectius; **4** verbs; **5** pronoms. **c** L'ordre de les accions és: 3, 1, 5, 2, 4. **d** Resposta orientativa. El motiu de preocupació de l'Abel és que una paraula que no correspongui a cap cosa no serveix per a res: cal, doncs, donar-li un significat. **e** Resposta oberta.

LES LLENGÜES I ELS SEUS PARLANTS

1. La variació geogràfica. Els dialectes occidentals

- a** occidental, **b** oriental, **c** occidental, **d** occidental, **e** oriental, **f** oriental.
- a** oriental, **b** occidental, **c** oriental, **d** oriental, **e** occidental, **f** oriental.
- a** nord-occidental, **b** balear, **c** central, **d** alguerès, **e** valencià, **f** rossellonès.
- a3, b1, c4, d5, e2, f9, g8, h7, i10, j6.**
- a** nord-occidental, **b** valencià, **c** valencià, **d** nord-occidental, **e** valencià, **f** nord-occidental, **g** valencià.
- L'àvia em va cantar... = lletra f. El meu pare té mal d'orella = lletra d. Va perdre el mòbil i [...] trucar. = lletra g. [...] Em sembla massa aviat! = lletra c. Nen! El tren ja entra... = lletra a. Per què vas sortir a la tarda? = lletra e. [...] miro el pagès = lletra b.

2. La variació geogràfica. Els dialectes orientals

- a2, b3, c1, d6, e4, f5.**
- a** balear, **b** central, **c** balear, **d** central, **e** balear, **f** balear, **g** central.
- a2, b4, c1, d3.**
- esdrúixols, ca.
- La primera persona del singular del present d'indicatiu és sense -o: parl, estim, cant, mir...
- El nen mira el gos.
- La gonella tapa l'anca.
- a** valencià, **b** central, **c** rossellonès, **d** balear, alguerès, **e** nord-occidental.

3. Repàs final dels dialectes catalans

- a** rossellonès; **b** valencià; **c** nord-occidental; **d** alguerès.
- a** fals (l'article és correcte però la pronunciació és amb u); **b** verdader; **c** fals (l'article és correcte però la pronunciació és amb o); **d** verdader; **e** verdader; **f** verdader.

REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA [gramàtica]

1. L'oració

- a** viatjo, ajudo. **b** A l'eslògan hi ha dues oracions perquè trobem dos enunciats amb sentit complet i hi ha dos verbs conjugats.
- a** És oració (*encanta*). **b** No és oració. **c** És oració (*ha plogut*). **d** No és oració. **e** És oració (*eren*). **f** No és oració.
- Resposta oberta.

2. El sintagma

- sintagma nominal: el mot principal és un nom (*aquell balcó*); sintagma verbal: el mot principal és un verb (*cantava cançons*); sintagma adjectival: el mot principal és un adjectiu (*bastant simpàtica*); sintagma adverbial: el mot principal és un adverbi (*molt bé*); sintagma preposicional: el primer mot és una preposició (*amb la noia*).
- a3, b5, c2, d1, e4.**
- a** SAdv, **b** SPrep, **c** SAdj, **d** SV, **e** SAdv, **f** SN, **g** SPrep, **h** SAdj, **i** SN, **j** SV.

3. El subjecte

- El mecànic del taller porta les mans brutes. Ahir es van acabar les festes del poble. Els cantants joves volen gravar un disc. Els arqueòlegs buscaran noves restes. Aquell fotògraf observava el paisatge. El nostre projecte era molt interessant. M'agrada molt el teu esforç continu. La porta del pis està tancada amb clau.
- mecànic/porta, festes/es van acabar, cantants/volen, arqueòlegs/buscaran, fotògraf/observava, projecte/era, esforç/agrada, porta/està.
- Subjectes: El mecànic del taller, les festes del poble, Els cantants joves, Els arqueòlegs, Aquell fotògraf, El nostre projecte, el teu esforç continu, La porta del pis; predicats: porta les mans brutes, Ahir es van acabar, volen gravar un disc, buscaran noves restes, observava el paisatge, era molt interessant, M'agrada molt, està tancada amb clau.

4. No sempre hi ha subjecte.

- a5, b8, c6, d1, e3, f2, g4, h1, i5.**
- a** ella, **b** tu, **c** elles, **d** jo, **e** vosaltres, **f** ell, **g** ells, **h** nosaltres, **i** jo.
- Segur que hi haurà noves oportunitats. Durant la tempesta va ploure moltíssim. Al banc hi ha hagut un atracament violent. Als mesos d'estiu fa molta calor. A causa del mareig hi va haver desmaís. Als països nòrdics neva més que aquí. Hi havia rebaixes als grans magatzems.
- a** totes les fulles, **b** (nosaltres), **c** les mentides, **d** oració impersonal, **e** oració impersonal, **f** Les trucades a l'estranger, **g** (vosaltres), **h** un tren.

14. **a** Amb el vent es mou la cortina del menjador. **c** Mai no m'ha agradat la desconfiança. **f** Una trucada a l'estranger és més cara. **h** Al cap d'una estona van arribar dos autobusos.
15. **a** Aviat en vindran, **b** N'aterraren, **c** En van aparèixer, **d** Sovint en marxen, **e** N'han arribat, **f** En naixeran, **g** A la nevera en falta, **h** En rajava, **i** En desapareixen, **j** En caigueren.

5. Els determinants i els quantificadors nominals

16. **a6, b4, c7, d1, e5, f3, g2.**
17. **a** quantificador nominal indefinit, **b** determinant article (definit), **c** quantificador nominal quantitatiu, **d** determinant possessiu, **e** quantificador nominal numeral (ordinal), **f** quantificador nominal interrogatiu, **g** determinant demostratiu, **h** quantificador nominal exclamatiu, **i** quantificador nominal quantitatiu, **j** determinant article (personal), **k** quantificador nominal indefinit, **l** quantificador nominal numeral (cardinal), **m** determinant possessiu, **n** determinant demostratiu.
18. Resposta orientativa. **a** La mare té molta paciència. **b** Aquells nois van demanar tres begudes. **c** Alguns equips no tenen la sort dels campions. **d** Quina alumna ha fet bastantes redaccions? **e** Moltes vegades no fem l'esforç necessari. **f** La meua professora t'explicarà qualsevol tema.

Activitats finals

1. **a subjecte:** el període més llarg del curs, (els bons alumnes), (els professors resignats), les inacabables classes, l'esperat timbre, els pares preocupats pels fills, (les setmanes escolars), els gruixuts llibres, els temuts exàmens, les ben merescudes vacances; **predicat:** (ara vindrà), ho saben, s'ho agafen amb paciència, (es succeeixen), (no sona mai), (els animen a continuar), costen de passar, (s'amunteguen als calaixos), (s'apropen sense remei), (arribaran finalment). **b 1** sintagma adverbial, **2** sintagma adjectival, **3** sintagma verbal, **4** sintagma nominal, **5** sintagma preposicional, **6** sintagma nominal.
2. Resposta oberta.

UNITAT 2 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

1. **a 2** Al text, no hi passen gaires accions: se centra en la història de l'amistat dels personatges. **b** "fins i tot la Terra havia deixat d'estimar-les"; "se sentien en el fons d'un forat". **c** L'ordre és: 4, 1, 5, 3, 2. **d 1** El pronom *Els* subratllat es refereix als seus amics: Bryson i Sarah. **2** El pronom *els* destacat es refereix als nivells inicials de *Sang vital*. **e** El mot anglès *nickname* (de forma abreujada *nick*) es tradueix per

àlies en català. És el pseudònim, és a dir el nom fals que utilitza un internauta o un grup d'internautes en xats o converses, adreces electròniques, grups de discussió, etc. **f** Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [escriure]

1. La publicitat

- a5, b8, c4, d1, e7, f2, g6, h3.**
- a6, b4, c7, d2, e1, f8, g5, h3.**
- eslògans, recordables, breu, significat, competència, objectiu, mitjans, original.
- REPSOL, inventem el futur → publicitat corporativa; COMENÇA EL CANVI (Eleccions Parlament Catalunya 2010 → publicitat política (propaganda); ATO, el nostre sabor de sempre → publicitat comercial; L'ESPORT MOU CATALUNYA (Secretaria General de l'Esport) → publicitat institucional; PERQUÈ TOTS SOM LLORET! (Eleccions municipals 2011) → publicitat política (propaganda); CONDUIR + ALCOHOL o DROGUES: EL PITJOR VIATGE (Direcció General Trànsit) → publicitat institucional; CUÉTARA. Les autèntiques → publicitat comercial; CATALUNYA RÀDIO, la ràdio que us escolta → publicitat corporativa.
- a3, b1, c2, d5, e6, f4.**
- Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [elaboració de textos]

1. L'adequació

- a3, b1, c5, d2, e4.**
- a** oficina, lloc de feina, **b** menjador de casa seva o d'un restaurant, **c** menjador d'un restaurant, **d** cabina del telefonista, **e** aula d'un centre acadèmic.
- a** Aquesta expressió és massa col·loquial, massa d'anar per casa, impròpia d'un pacient a una infermera. Per molta confiança que tinguin, és més pròpia entre amics o familiars. **b** Aquesta expressió és massa formal, massa educada perquè es digui a un amic. A més el tractament de vostè tampoc no és adequat ja que es destina a les persones més grans o que no coneixes gaire.
- Finalitat expressiva:** serveix per a manifestar sentiments personals / **Finalitat apel·lativa o persuasiva:** s'utilitza per a influir en la conducta del receptor.

REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA [gramàtica]

1. El predicat

- Subjecte:** **a** La mestressa de la botiga, **b** notícies més esperançadores, **c** una taca d'humitat, **d** Les rialles de felicitat, **e** Els gossos rabiosos, **f** pocs nens prematurs, **g** l'alumne del costat de la finestra. **Predicat:** **a** atenia els clients amablement. **b** Molt aviat van arribar. **c** A l'oficina del meu pare ha aparegut. **d** són contagioses entre el públic.

e atacaren els nens de manera sobtada. **f** Durant l'any passat van néixer. **g** Ha dit això a la professora?

2. **a** A partir d'avui esmorzareu un bon entrepà: (vosaltres). **b** L'entrepà de tonyina era boníssim: L'entrepà de tonyina. **c** Va ploure tota la nit ininterrompudament: oració impersonal. **d** Durant la tardor cauen les fulles dels arbres: les fulles dels arbres. **e** La tardor acabarà el proper diumenge: La tardor. **f** Encara no has començat aquella activitat de català?: (tu). **g** Hi ha moltes possibilitats d'èxit: oració impersonal. **h** Els jardiniers han regat les flors del parc municipal: Els jardiniers.

2. Tipus de formes verbals

3. **a** composta, **b** simple, **c** perifràstica, **d** composta, **e** perifràstica, **f** perifràstica, **g** composta.
4. **a5, b6, c7, d4, e3, f2, g1.**

3. Perífrasis verbals

5. **a** Ara no ens podem aturar, hem de continuar. **b** No em convenceràs: continuo dient el mateix. **c** Nosaltres estem a punt de treballar com més aviat millor! **d** Quan ella estava omplint l'ampolla, vaig arribar. **e** No et preocupis per ell: acaba de telefonar i està bé. **f** Si t'entrenes força, pots guanyar el campionat. **g** Com que l'avi s'ha jubilat, començarà a cobrar aviat. **h** No he vist l'alumne nou a classe: deu estar malalt. **i** Tornarem a fer un nou intent: no ens rendirem!
6. Podem protegir-te.
7. **a** hauran de cantar una cançó; **b** està bé; **c** Calia fer alguna cosa...; **d** hauries d'escoltar tu primer; **e** està bé; **f** És clar que ha de tornar...

4. Verbs transitius i verbs intransitius

8. **a2, b6, c8, d3, e1, f5, g4, h7.**
9. **a** La modista cosia la faldilla. **b** L'artista acabà les pintures. **c** Els mecànics han reparat el cotxe.
10. Quan es canvia el nombre, és a dir singular o plural, del CD dels verbs transitius de l'activitat anterior, el verb es manté. Això demostra que el subjecte sí que té el mateix nombre que el verb però el nombre del CD pot coincidir o no amb el del verb.
11. **a** verb intransitiu; **b** verb intransitiu; **c** verb transitiu; **d** verb transitiu.

5. Tipus de predicat

12. **a** predicat no verbal; **b** predicat verbal; **c** predicat verbal; **d** predicat no verbal; **e** predicat verbal; **f** predicat verbal; **g** predicat no verbal; **h** predicat verbal.
13. Verbs copulatius: són, és, sembla; verbs transitius (escriu també el CD): va donar unes ordres precises, traurem la pols; verbs intransitius: somreien, va morir, desapareixen.

14. Resposta orientativa: **a** La nena estava molt tranquil·la. **b** La nena ha menjat una poma. **c** Ahir nasqué el meu primer fill. **d** La nena va ser feliç. **e** La nena mossegà la poma.

6. Oracions actives i oracions passives

15. **a** Les persones recorden els seus familiars amb emoció: oració activa. **b** Aquelles persones estaven molt preocupades per tu: oració activa. **c** Les begudes van ser servides pel cambrer a la terrassa del bar: oració passiva. **d** El sol surt cada matí per l'est de l'horitzó: oració activa. **e** Les activitats són corregides pels mateixos alumnes: oració passiva.
16. **a** Les melodies són repetides pels futurs músics. **b** El projecte serà acabat per l'arquitecte molt aviat. **c** El timbre va ser premut pels visitants amb força. **d** Molts textos han estat redactats per un de vosaltres. **e** La justícia és respectada per tothom. **f** Les obres del pàrquing eren vigilades pels inspectors.

Activitats finals

1. **a** **1** havia (verb 1) de (prep.) difondre (verb 2); **2** solia (verb 1) somiar (verb 2); **3** acabava (verb 1) de (prep.) donar (verb 2); **4** estaven (verb 1) donant (verb 2); **5** començava (verb 1) a (prep.) rendir-se (verb 2); **6** podia (verb 1) ser (verb 2); **7** continuaria (verb 1) intentant (verb 2); **8** tornaria (verb 1) a (prep.) enviar (verb 2). **b** Forma composta: havia creat; forma simple: difonguessin.
2. **a7, b5, c8, d1, e6, f2, g4, h3.**
3. **a** verb intransitiu; **b** verb transitiu; **c** verb transitiu; **d** verb intransitiu.

UNITAT 3 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

1. **a** **4** Encara conservava els ullals i últimament havia guanyat pes. **b** **1** majestuós: impressionant; **2** aparença: aspecte; **3** camarades: companys; **4** deure: obligació. **c** Al segon paràgraf hi ha una descripció d'un lloc (Pallissa Gran) i d'un animal (el porc anomenat el Patriarca). **d** L'ordre de les afirmacions és: 5, 2, 1, 4, 3. **e** Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [escriure]

1. L'argumentació

1. El text A és una argumentació perquè el que fa és intentar convèncer el receptor que una determinada idea és veritat, en aquest cas, l'existència d'un canvi climàtic. El text B és una exposició perquè el que fa és explicar un tema de manera clara, ordenada i objectiva, és a dir, sense opinions personals.

2. Resposta orientativa: «no serveix de res negar un fet tan evident com el canvi climàtic i el més urgent és posar-hi solució» (text A).
3. **a** Com ja deien els nostres avis: «Val més boig conegut que savi per conèixer» (3). **b** Segons els Col·legi Oficial de Metges, un 80% dels nens prematurs acaben sobrevivint (2). **c** Qui no ha sentit alguna vegada allò de «Tots els polítics només van darrere d'un càrrec»? (4). **d** Quan l'economia comenci a créixer, no s'arruïnaran tantes empreses al nostre país (1). **e** Sempre s'ha dit que les dones són més intuïtives que els homes tant a la feina com a casa (4). **f** Els països del sud d'Europa tenen més hores de llum solar i cal aprofitar aquest fet (1). **g** No creieu que Gandhi tenia molta raó quan deia: «Ull per ull i el món quedarà cec»? (3). **h** Un estudi sociològic ha demostrat que un 60% de les famílies separen els residus de vidre (2).
4. Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [elaboració de textos]

1. La coherència

1. A-3, B-5, C-2, D-1, E-4.
2. Vocabulari de teatre: públic, obres dramàtiques, interpretació, autor, actrius, estrenes, gènere literari, actors, comèdies, obres teatrals, tragèdies, espectadors, decorat, intèrprets, escenes, personatges, argument.

REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA [gramàtica]

1. El complement directe (CD).

1. **a**4, **b**3, **c**1, **d**2.
2. **a** Durant la guerra queia una bomba. **b** A vegades renyen el seu fill. **c** No li agrada gens l'engany. **d** Van arribar trens veloços. **e** Encomanares les malalties a tothom.
3. A l'activitat anterior, has hagut de canviar els verbs de les oracions **a**, **c** i **d**. Això vol dir que els sintagmes nominals que van immediatament darrere del verb són els subjectes de les oracions i no pas els complements directes.
4. **a** Finalment s'allunyà la tempesta. (subj.). **b** No insultis mai les persones! (CD). **c** Sí que ens agrada aquesta música! (subj.) (CD) **d** Va venir un client molt exigent. (subj.). **e** No facis tantes bestieses! (CD). **f** La fam entristeix els governants. (CD).

2. El complement directe (CD). Substitució pronominal

5. **a** en, **b** ens, **c** les, **d** et, **e** ho, **f** el, **g** ho, **h** em, **i** ho.
6. **a** els; **b** ho; **c** el; **d** ho; **e** en; **f** en; **g** ho.

3. El complement indirecte (CI).

7. La pintora regala quadres als amics. El metge recepta medicaments al malalt. El guàrdia posa

una multa al conductor. L'alumna deixa els apunts als companys. El jugador passa la pilota al porter. La guia fa explicacions als turistes. L'autora firma llibres als lectors.

8. **a** CD, **b** CI, **c** CD, **d** CD, **e** CI, **f** CD, **g** CD, **h** CI.
9. El nen imita el seu pare. → El seu pare és imitat pel nen. / El gos busca el seu amo. → El seu amo és buscat pel gos. / Jo no odio el meu enemic. → El meu enemic no és odiat per mi. / Ell saludava la seva àvia. → La seva àvia era saludada per ell.

4. El complement indirecte (CI). Substitució pronominal

10. CD: **E**l portava..., **L**a portava..., **E**ls portava..., **L**es portava... / CI: **L**i portava..., **L**i portava..., **E**ls portava..., **E**ls portava...
11. **a** els; **b** li; **c** els; **d** li; **e** els.
12. **a** Els van dir allò però elles no s'ho van creure. **b** No enganyis les nenes: els has de dir la veritat. **c** Ella ja és prou gran per saber el que li agrada: queda igual.

5. Complementos del predicat verbal: el CD i el CI

13. **a** Els nens trucaren **a**l seu pare des de l'escola. **b** Aquest hort pertanyia **a** l'home més ric. **c** Cada bata correspon **a** un nen de la classe. **d** A l'estiu els gelats agraden **a** tothom.
14. Subjecte: els nens, aquest hort, cada bata, els gelats; CI: al seu pare, a l'home més ric, a un nen de la classe, a tothom.
15. **a** CD, **b** CI, **c** CD, **d** CD, **e** CI, **f** CD, **g** CI, **h** CD.

Activitats finals

1. **a** Sintagmes que són els subjectes de les oracions: **1** els alumnes, **2** els delegats, **3** els professors; sintagmes que fan de CD de les oracions: **1** una reunió important, **2** les dates del viatge de fi de curs, **3** la paraula, **4** una exposició molt detallada, **5** una proposta concreta; sintagmes que fan de CI de les oracions: **1** al director, **2** als seus companys, **3** als alumnes. **b** Oració impersonal: Hi havia una reunió important a l'escola. SV amb subjecte el·líptic: **1** van fer una exposició molt detallada als seus companys. **2** votaren. **c** El professor va fer unes propostes concretes a l'alumne: Quan es posa el subjecte en singular, el verb passa automàticament al singular, el CD ara és plural (no han de ser iguals per força).
2. **a** 2 Sprep; **b** 1 SN; **c** 1 SN; **d** 1 SN; **e** 2 Sprep; **f** 1 SN.
3. **a** CI, **b** CD, **c** CD, **d** CI, **e** subjecte, **f** CD, **g** CI, **h** subjecte, **i** CD, **j** CI.
4. Els sintagmes que són els subjectes de les seves oracions (i que corresponen a les lletres **e** i **j**) sempre són nominals (és a dir, formats per un determinant i un nom). Els sintagmes que fan de

CD de les oracions (lletres **b, c, h i k**) també són, com en el cas del subjecte, nominals, perquè, en català, el CD no porta preposició encara que sigui una persona. Els sintagmes que fan de CI de les oracions (lletres **a, d, i i l**), en canvi, són preposicionals.

5. **a3, b4, c6, d1, e2, f8, g5, h7.**
6. Resposta orientativa: **a** La família ha de saber la veritat. **b** No amaguis la veritat a la família. **c** Ha plogut a bots i barrals tot el matí. **d** La cambrera va fer els llits de l'habitació. **e** Aquella notícia ha agradat a la família. **f** Hauries de dir la veritat a la família. **g** Els acabarem aquesta tarda mateix. **h** Li pertanyen totes les terres.

UNITAT 4 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

1. **a 2** Els diaris no van precisar els fets; més aviat van informar sobre aspectes relacionats amb aquests. **b** Les paraules destacades en negreta tenen en comú el tema dels mitjans de comunicació escrits; Resposta orientativa: periòdic, revista, redacció, reporter, tiratge... **c** L'ordre dels fets és: 2, 4, 1, 5, 3. **d 3** L'autor ens diu que són les paraules exactes dels periodistes o del germà del narrador. **e** Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [escriure]

1. La notícia

1. La notícia està formada bàsicament per tres parts:
 1. **titular** → tema o idea fonamental de la notícia.
 2. **entrada** o **lead** → És el primer paràgraf de la notícia (pot anar en negreta o no). Constitueix el resum de l'esdeveniment que s'hi explica. Inclou unes claus informatives anomenades 6W: qui (*who*), què (*what*), quan (*when*), on (*where*), com (*how*), per què (*why*). **3. cos** → paràgraf(s) en què es desenvolupa i completa la informació de l'entrada o *lead*.
2. **titular:** L'Ajuntament de Tarragona comença la construcció d'un edifici «intel·ligent»; **entrada** o **lead:** Després d'uns estudis previs que han demostrat l'estalvi d'energia que suposa, s'ha signat un acord entre tots els partits polítics que integren l'Ajuntament de Tarragona perquè el proper 1 d'octubre comencin les obres de construcció d'un edifici «intel·ligent» amb material totalment reciclables en un solar al costat de l'estació d'autobusos de la ciutat; **qui:** l'Ajuntament de Tarragona; **què:** construeix un edifici «intel·ligent»; **quan:** a partir de l'1 d'octubre; **on:** en un solar al costat de l'estació d'autobusos; **com:** amb materials totalment reciclables; **per**

què: uns estudis previs demostren un estalvi d'energia; **cos:** Com que és un projecte ambiciós, s'han unit dues empreses constructores de la població i s'han repartit les responsabilitats: CONSTARSA s'encarregarà de l'edificació, mentre que ECOTARSA instal·larà totes les conduccions d'aigua i ventilació seguint unes estrictes mesures de respecte al medi ambient. / L'edifici es destinarà a la centralització de les oficines municipals i així el ciutadà trobarà tots els serveis en un únic lloc, cosa que facilitarà els tràmits administratius. / La notícia ha creat una gran expectació a la ciutat ja que és una antiga reivindicació i pot fer que altres municipis imitin aquesta iniciativa tan innovadora.

3. **a** no, **b** sí, **c** sí, **d** no, **e** sí, **f** sí, **g** no, **h** sí.
4. El redactor narra en 3a persona: *s'ha inaugurat avui el parc d'energia eòlica més gran del món... / El temps verbal acostuma a ser el perfet compost: s'ha inaugurat, ha assistit / S'utilitzen sintagmes nominals amb molts complements: la costa d'Anglaterra / el parc d'energia eòlica més gran del món / una cerimònia al mar / ministre d'Energia britànic, Chris Huhne / model energètic britànic.*
5. Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [elaboració de textos]

1. La cohesió lèxica

1. **a** cotxes elèctrics (línies 1 i 3); **b** automòbils / vehicles; **c** mitjà de locomoció (també inclou les bicicletes, motocicletes...); **d** els / ells; **e** noms: gasolina, motors, carreteres, capó; verbs: circulen, contaminar.
2. Resposta oberta.

ONEIXEMENT DE LA LLENGUA [gramàtica]

1. L'atribut (Atr)

1. **a4, b6, c1, d5, e3, f2.**
2. **a** predicat no verbal; **b** predicat no verbal; **c** predicat verbal; **d** predicat no verbal; **e** predicat verbal.
3. estava / ...mullada, fou / l'atleta..., semblarà / ...vella..., havia estat / un fracàs..., són / ...treballadores..., estan / ...nerviosos, és / la bibliotecària, han estat / immillorables, sembla / convençut.
4. **a** atribut; **b** CD; **c** atribut; **d** CD; **e** atribut; **f** atribut.

2. El predicatiu (Pred)

5. **a** La noia caminava decidida per la vorera. **b** La meva àvia va morir jove. **c** Els turistes arribaran cansats. **d** Les amigues s'han tornat antipàtiques. **e** El nen viatjava acompanyat.
6. **a3, b1, c4, d2.**
7. noi / decidit, avis / joves, turistes / cansades, amics / antipàtics, nens/ acompanyats, acusat /

culpable, noia / delegada, sabates / descordades, situació / irregular.

8. **a** predicatiu; **b** atribut; **c** predicatiu; **d** atribut; **e** atribut; **f** atribut; **g** predicatiu; **h** predicatiu.

3. L'atribut i el predicatiu. Substitució pronominal

9. **a** Després de la pluja la roba ho estava. **b** Amb el maquillatge l'actriu ho semblarà. **c** Tant de bo les fossin! **d** Les noies de l'oficina ho són.
10. **a** El vianant hi caminava per la vorera. **b** Les turistes hi arribaran. **c** Els nens hi viatgen amb tren.
11. **a** El jutge hi declarà l'acusat. **b** El nuvi hi portava la corbata. **c** Hi vaig trobar aquella situació.
12. **a** hi; **b** ho; **c** ho; **d** ho; **e** ho; **f** hi.

4. Quantes funcions sintàctiques conec fins ara?

13. **a** en; **b** les; **c** ho; **d** ens; **e** el; **f** en.
14. **a** CD; **b** CI; **c** CI; **d** CD; **e** CD; **f** CI; **g** CD; **h** CI.
15. **a4**, **b1**, **c5**, **d2**, **e3**.

Activitats finals

1. **a** 1 atribut, **2** predicatiu, **3** atribut, **4** predicatiu, **5** predicatiu, **6** atribut, **7** atribut, **8** predicatiu. **b** 1 «A la nit llegia estirada fins tard», **2** «si tenia un llibre a les mans», **3** «Les seves amigues la consideraven bastant ensopida».
2. **a** atribut, **b** CD, **c** subjecte, **d** predicatiu, **e** predicatiu, **f** atribut, **g** CI.

UNITAT 5 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

1. **a** 3 Explica els fets el personatge que té el paper fonamental: protagonista. **b** Resposta orientativa. L'expressió *a carretades* vol dir 'en abundància' perquè és com si estiguessim parlant de carros plens d'alguna cosa, és a dir, n'hi ha una gran quantitat. **c** Lloc: mot *plató*; persones: mot *audiència*; acció: mot *aplaudeixen*. **d** El primer motiu de rialles és quan la noia diu que el que més li ha agradat és l'estofat de xai; el segon es dona quan el presentador mostra el seu estómac insinuant que s'ha engreixat. **e** Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [escriure]

1. L'entrevista periodística

1. **a4**, **b1**, **c5**, **d2**, **e6**, **f3**.
2. Pregunta 1: lletra **b** / Pregunta 2: lletra **d** / Pregunta 3: lletra **a** / Pregunta 4: lletra **c**.
3. A: «El meu objectiu és que la veu de les nenes sigui escoltada»; B: Malala Yousafzai, la jove activista paquistanesa de 20 anys... / Malala va rebre el Premi Nobel de la Pau; C: Sempre vaig voler rebre una educació de qualitat. / Volem augmentar

la inversió... // La lletra **A** és el titular; la lletra **B**, l'entrada; la lletra **C**, el cos.

COMUNICACIÓ ESCRITA [elaboració de textos]

1. Els organitzadors del text

1. inici: per començar; desenvolupament: distri-bueixen: d'una/altra banda; ordenen: en primer/segon/tercer lloc; acumulen: a més; confirmen: en efecte; exemplifiquen: per exemple; exclouen: al marge de; rectifiquen: més ben dit; diuen el contrari: per contra; recorden el que s'ha dit: anteriorment; avancen el que es dirà: seguidament; final: per acabar.
2. **a3**, **b5**, **c2**, **d1**, **e4**, **f8**, **g10**, **h6**, **i7**, **j9**.

REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA [gramàtica]

1. El complement circumstancial (CC) o adjunt

1. **a2**, **b3**, **c6**, **d1**, **e4**, **f5**.
2. **a** A finals d'estiu els estiuejants tornaran cap a casa seva. **b** Els estiuejants a finals d'estiu tornaran cap a casa seva. **c** Els estiuejants tornaran a finals d'estiu cap a casa seva. **d** Els estiuejants tornaran cap a casa seva a finals d'estiu.
3. **a** verb intransitiu, tipus de circumstancial: companyia; **b** verb copulatiu, tipus de circumstancial: lloc; **c** verb copulatiu, tipus de circumstancial: temps; **d** verb transitiu, tipus de circumstancial: quantitat; **e** verb intransitiu, tipus de circumstancial: mode; **f** verb transitiu, tipus de circumstancial: instrument.

2. El complement de règim (CR)

4. **a** Les persones haurien de confiar més en els seus amics de sempre. **b** Aquells nois maleducats es burlaven de la majoria dels assistents. **c** Des de ben petit es va interessar per les ciències naturals. **d** Al pati de l'escola molts alumnes juguen a futbol cada dia. **e** No guanyaràs res si et baralles amb ella per una bestiesa així! **f** Es va negar tres vegades a les meves justes demandes. **g** Tenia una memòria prodigiosa: es recordava absolutament de tot! **h** Era una persona molt previsor: pensava absolutament en tot!
5. **a** CR, **b** CC, **c** CC, **d** CR, **e** CR, **f** CC, **g** CC, **h** CR, **i** CC, **j** CR.
6. **CR**: creure en, enamorar-se de, conformar-se amb, preguntar per, aspirar a; **b** CCM, **c** CCCia, **f** CCL, **g** CCT, **i** CCQ.

3. El CC i el CR. Substitució pronominal

7. **a** Hi posarem l'estoig i les llibretes. **b** Hi passejava per la vorera. **c** En portaren un quilo de préssecs. **d** En vas treure molta porqueria.
8. **a** Hi renunciarà per motius de salut. **b** El nen en desconfia. **c** Hi creia. **d** El resultat en depèn.

9. **a** CR, **b** CR, **c** CC, **d** CC, **e** CC, **f** CR, **g** CR, **h** CC.

4. El complement agent (CAg)

10. **a** La novel·la serà acabada per l'escriptor l'any que ve. **b** Els mobles són envernissats pels fusters molt sovint. **c** Dues jugadores han estat renyades per l'entrenadora. **d** El passatger era tranquil·litzat per les hostesses. **e** Finalment les claus perdudes van ser trobades per mi.
11. **a**6, **b**4, **c**2, **d**3, **e**1, **f**5.

5. Repàs de totes les funcions sintàctiques

12. **a** CD, **b** CD, **c** CI, **d** CI, **e** CI, **f** CD, **g** CD, **h** CI.
 13. **a**3, **b**5, **c**1, **d**4, **e**2, **f**6.

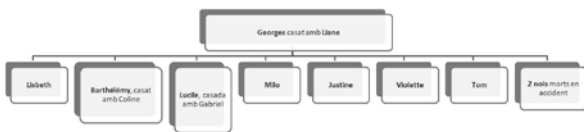
Activitats finals

1. **a** consumeix peix (CD) amb seguretat (CCM); **b** -ne substitueix «del peix»; **c** «els japonesos mengen el peix (CD) cru (predicatiu)», **d** la cuineu / els cuineu / les cuineu / el cuineu.
2. **a**2, **b**7, **c**6, **d**1, **e**4, **f**3, **g**5.
3. Resposta orientativa: **a** Fes esport a totes hores! **b** Practica amb els amics al parc! **c** Estigues àgil sempre! **d** Enviaré els paquets a la meva àvia. **e** S'ha acostumat als canvis.
4. **a** CR, **b** predicatiu, **c** subjecte, **d** CC, **e** CD, **f** CAg, **g** CC.
5. **a** les, **b** ho, **c** hi, **d** li, **e** en, **f** ens, **g** el, **h** els, **i** la, **j** us.
6. **a** CR, **b** predicatiu, **c** CD, **d** CI, **e** CC, **f** CAg, **g** subjecte, **h** atribut, **i** CR.

UNITAT 6 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

1. **a** 4 Les imatges del reportatge ja deixen intuir que la mare de la narradora tindrà problemes.
b

c La veu en *off* o veu superposada és una tècnica de producció televisiva en la qual se sent la veu d'una persona que no apareix davant de la càmera i, als documentals o reportatges, serveix per explicar informacions que complementen allò que veu l'espectador o bé per fer comentaris relacionats amb el tema. **d** El mot en negreta és una metàfora; al tros subratllat hi ha una comparació.
e Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [escriure]

1. El reportatge i la crònica

1. **a** informació, **b** extensa, **c** aprofundir, **d** periodista, **e** tercera, **f** entrevista, **g** estàndard.
2. **a** Formes verbals en tercera persona: es va engolir, amenaça, es poden veure... **b** Descripció de la cabana: una humil cabana de canya i bambú sense aigua corrent ni electricitat, a la vora de la qual arriben les onades. Descripció de l'home: Aquest home de llarga barba blanca... **c** «L'illa ha perdut en l'últim segle un 65% del que havia estat el seu territori, de 250 quilòmetres quadrats. El problema és la ràpida erosió que causen els ciclons, les tempestes i les inundacions, que s'han intensificat com a efecte del canvi climàtic, segons que diuen els especialistes...».
3. **a** sí, **b** sí, **c** no, **d** sí, **e** no, **f** sí.
4. **a** Resposta oberta. De fet, hi ha més informació (milers de dones van pels camins d'Àfrica, buscant un lloc on viure. Això succeeix a tota la Banya d'Àfrica. Els sistemes són variats: en pasteres, a peu pel desert...) També s'hi veu, però, el rebuig del cronista i que ho troba intolerable. **b** Si **t'atures** (...) les **veuràs**... (segona p. del singular) / **Em** diu Habiba... (primera p. del singular).

COMUNICACIÓ ESCRITA [elaboració de textos]

1. Els connectors de causa i conseqüència

1. **a** Com que ella ja és major d'edat, podrà anar a votar = causa; **b** Va córrer tanta estona seguida que li costava respirar = conseqüència; **c** Ella podrà anar a votar perquè ja és major d'edat = causa; **d** Va córrer massa estona; per tant, li costava respirar = conseqüència; **e** Ella podrà anar a votar ja que és major d'edat = causa; **f** Els nois van insistir tant que al final els van fer cas = conseqüència.
2. **a** Comprà el pis perquè va heretar: Comprà el pis ja que va heretar. Com que va heretar, comprà el pis. **b** Sé allò perquè ho vaig buscar: sé allò ja que ho vaig buscar. Com que ho vaig buscar, Sé allò.
3. causa → conseqüència. **a** El terra es mullarà perquè està plovent → Està plovent; per tant, el terra es mullarà. **b** Guanyà la votació ja que va rebre tants vots → Va rebre tants vots que guanyà la votació. **c** Com que s'ha engreixat, no es pot cordar la camisa → S'ha engreixat; per tant, no es pot cordar la camisa. **d** No passis per aquí perquè acabo de fregar → Acabo de fregar; per tant no passis per aquí.
4. conseqüència → causa. **a** Va estirar tan fort que la corda es va trencar → Com que va estirar tan fort, la corda es va trencar. **b** Ja has jugat molta estona; per tant, apaga la maquineta! → Apaga la maquineta perquè ja has jugat molta estona. **c** Teniu tota la raó; per tant, no cal parlar-ne més

→ No cal parlar-ne més *ja que teniu tota la raó*.
d Es movia tant que no podíem atrapar-lo → *Com que es movia tant, no podíem atrapar-lo*.

REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA [gramàtica]

1. Les combinacions dels pronoms febles: l'apòstrof

1. Estima'l. M'avisava. Apaga'n. T'amaga. N'embolica. Emociona't. Agafa'm. L'invita.
2. **a** me'l dona / me l'ofereix, **b** te'l dona / te l'ofereix, **c** me'n dona / me n'ofereix, **d** te'n dona / te n'ofereix, **e** se'l ven / se l'emporta.
3. **a** se'n va apartar, **b** me l'escrius, **c** se n'emportarà, **d** te l'acabarà oferint, **e** te'ls redacta, **f** se'n burla.

2. Les combinacions dels pronoms febles: el guionet

4. Renyeu-lo! Fregiu-ne! Ajudeu-los! Alegreu-vos! Aplaudiu-los! Mengeu-ne!
5. **a** va donar-nos-el, **b** va donar-vos-la, **c** va donar-nos-els, **d** va donar-vos-les, **e** va donar-nos-en, **f** va donar-nos-la, **g** va donar-vos-el, **h** va donar-nos-les, **i** va donar-vos-els, **j** va donar-nos-ho.
6. **a** va apartar-se'n, **b** escriu-me'l, **c** va acabar-se'l, **d** renta-te'ls.
7. **a2**, **b4**, **c1**, **d3**.

3. Pronoms febles i funcions sintàctiques

8. **a** CD, **b** CD, **c** CI, **d** CD, **e** CI, **f** CI, **g** CD, **h** CI, **i** CI, **j** CD
9. **a** CR, **b** CD, **c** CC, **d** CI, **e** Pred.
10. **a3**, **b4**, **c2**, **d1**.

4. LI o L'HI?

11. **a** La modista la hi cosia. **b** L'artista les hi acabà. **c** Els mecànics els hi ha reparat.
12. **a2**, **b4**, **c1**, **d3**.
13. **a** De petit, el Pere no volia menjar préssecs però sa mare aconseguí que li agradés la fruita. **b** Ja et vaig deixar el mocador i el vas perdre a l'excursió: per què l'hi havies de prendre? **c** Sempre he ensenyat el reglament a tothom: jo també l'hi ensenyaria, si ell volgués. **d** El director vol parlar amb aquella professora i li proposarà un dia concret.
14. **a** Li vaig dir la veritat però no em creia. **b** Si ell vol anar al riu, per què no l'hi portes? **c** Finalment, li telefonà a casa seva. **d** Com saps que li ha agradat la pel·lícula?

Activitats finals

1. **a** podria sobreuiure a l'illa: CCL; havia d'agrair al seu pare: CI / es va acostumar als crancs: CR; es va penedir d'haver-ho fet: CRV / va lligar les branques...: CD; va buscar les restes...: CD. **b** El naufrag arribà a l'illa i va veure palmeres. N'hi havia moltes i estava segur que hi podria sobre-

viure. No havia menjat mai crancs però aviat s'hi va acostumar. Va agafar les branques dels arbres, les va lligar i construí una senzilla cabana. Sovint recordava el seu pare i es va adonar que havia d'agrair-li tots els consells d'infantesa. Al cap de pocs mesos, va enterrar a la platja les restes del vaixell però no se'n va penedir perquè, després de l'època de pluges, les hi va buscar i va poder passar-hi una bona temporada més. En el fons era feliç i ho demostrava amb la il·lusió amb què es llevava cada matí. **c 1d**, **2c**, **3b**, **4e**, **5a**.

2. Resposta orientativa: **a** Va ploure molt aquella nit. **b** Li donaré les gràcies. **c** Segur que l'hi ha posat?

MANUAL D'ORTOGRAFIA I LÈXIC

ORTOGRAFIA - SONS I LLETRES

1. La vocal neutra [ə]

1. Masculins acabats en -e: altre, llibre, home, oncle, ample; femenins acabats en -a: tarda, altra, dona, taula, ampla; masculins acabats en -a: poema, drama, dia; femenins acabats en -e: febre, sèrie, classe.
2. altres, llibres, homes, oncles, amples, tardes, altres, dones, taules, amples, poemes, drames, dies, febres, sèries, classes.
3. **a** superfície, **b** xerraire, **c** lletra, **d** carta, **e** artista, **f** arbre, **g** democràcia, **h** higiene, **i** avaria, **j** catàstrofe, **k** meravella, **l** orgue, **m** piràmide, **n** ambaixada, **o** jove, **p** insecticida, **q** enorme, **r** assemblea, **s** ceba, **t** torre.
4. explico, expliques, explica, expliquem, expliqueu, expliquen; netejo, neteges, neteja, netegem, netegeu, netegen; engego, engegues, engega, engeguem, engegueu, engeguen; traço, traces, traça, tracem, traceu, tracen.
5. mosca, mosques; branca, branques; biblioteca, biblioteques; esponja, sponges; enveja, enveges; taronja, taronges; plaga, plagues; alga, algues; formiga, formigues; pinça, pinces; plaça, places; venjança, venjances.
6. **a** aguanta, **b** corre, **c** buscaren, **d** neden, **e** dibuixa, **f** omple, **g** vine, **h** pintes, **i** pinta, **j** s'afaita, **k** podia, **l** podien, **m** distreure, **n** neda, **o** despenja, **p** recomanava, **q** s'afaiten, **r** despenges.
7. passava, jo passo; pesava, jo peso; ventada, vent; carnisser, carn; dental, dent; parcial, part; apartés, jo aparto; desaria, jo deso; tardarà, jo tardo; negant, jo nego; segador, sega; tasseta, tassa; fangós, fang; peixater, peix; tacaràs, jo taco; rentava, jo rento.

2. O/U àtones

8. -o (singular): toro, carro, gerro, monjo; -u (singular): estiu, ingenu, cacau, individu; -os (plural):

quilos, mossos, cromos, lloros; -us (plural): nous, europeus, ambigus, rius; -us (invariables): virus, globus, tipus, focus.

9. **a** número, **b** lleigeixo, **c** butxaca, **d** ateu, **e** muntanya, **f** suro, **g** eucaliptus, **h** capítol, **i** cuirassa, **j** cobertura, **k** turmell, **l** complir.
10. bufava, jo bufo; plorava, jo ploro; calorós, calor; fumera, fum; moriren, jo moro; joventut, jove; escuderia, escut; muntaré, jo munto; tornaràs, jo torno; corrent, jo corro; sucaria, jo suco; trucar, jo truco; rigorós, rigor; endolcir, dolç; plomatge, ploma; foscor, fosc; plujós, pluja; votarem, jo voto; jugament, jo jugo.
11. **a** meravellosa; **b** bufetada; **c** sofria; **d** afaïta; **e** muntura; **f** espàrrecs; **g** embotits; **h** avaluacions.
12. **a** enyorar; **b** joventut; **c** muntanya; **d** avaria; **e** títol; **f** monestir; **g** turmell; **h** rancor.

3. Les grafies B/V

13. saltava, saltaves, saltava, (saltàvem), saltàveu, saltaven; mirava, miraves, mirava, miràvem, (miràveu), miraven; (acabava), acabaves, acabava, acabàvem, acabàveu, acabaven; (arribava), arribaves, arribava, arribàvem, arribàveu, arribaven; (trobava), trobaves, trobava, trobàvem, trobàveu, trobaven.
14. **a** Ara no mou les cames tan ràpid però abans les movia amb agilitat. **b** Ara no rep cap missatge dels amics però abans en rebia moltíssims. **c** Ara ja no hi cap ningú més però abans n'hi cabien uns quants. **d** Ara ja no em deu diners però abans me'n devia continuament. **e** Ara no sap què fer en el futur però abans ho sabia amb claredat. **f** Ara ja no beu tant d'alcohol però abans en bevia a totes hores. **g** Ara ja no percep els detalls però abans els percebia sense dificultat. **h** Ara ja no viu en aquell carrer però abans hi vivia amb la família.
15. mobilitat, mòbil; saviesa, savi; canvi, intercanvi; avorrit, avorriment.
16. *había mirado*: havia mirat; *habías hecho*: havies fet; *había cerrado*: havia tancat; *habíamos pintado*: havíem pintat; *habíais dicho*: havieu dit; *habían muerto*: havien mort.
17. **a** població, **b** haver, **c** tombar, **d** núvol, **e** lloba, **f** entrevista, **g** embenar, **h** acabar, **i** trobar, **j** blava, **k** arribar, **l** prova, **m** cervell, **n** divuit, **o** moviment, **p** decebre, **q** invitació, **r** intravenós, **s** covardia, **t** prova.
18. escalivada, caliu; llobatò, llop; innovació, nou; estovar, tou; cabuda, cap; navegant, nau; ploviscar, plou; sabut, sap; estival, estiu; rebuda, rep; nevada, neu; suavitzant, suau.
19. **a** En aquella vall encara es conserva un ball popular. **b** Encara que sigui vell, aquell gerro antic és bell. **c** A l'arribar a la vellesa mantenia la bellesa

de la mirada. **d** La bena impedia que li sortís més sang de la vena. **e** No vas veure el rètol que deia que no es podia beure?

4. ESSA sonora

20. Essa sonora (S): bellesa, bàsic, crisi; essa sonora (Z): zebra, colze, ozó; essa sorda (S): sucre, anglès, capsa; essa sorda (SS): russa, boníssim, metgessa; essa sorda (C): cirera, cacera, preciós; essa sorda (C): caça, lluc, confiança.
21. emetre: emissió, emissor, emissora; agredir: agressió, agressor, agressora; oprimir: opressió, opressor, opressora; transmetre: transmissió, transmissor, transmissora.
22. **a** rapidesa, **b** jutgessa, **c** maduresa, **d** comtessa, **e** baronessa, **f** duquessa, **g** poetessa, **h** honradesa, **i** alcaldessa, **j** vellesa, **k** duresa, **l** senzillesa.
23. xinès, xinesa, xinesos, xineses; polonès, polonesa, polonesos, poloneses; sorollós, sorollosa, sorollosos, sorolloses; ruïnós, ruïnosa, ruïnosos, ruïnoses.
24. onze, dotze, tretze, catorze, quinze, setze, disset.
25. **a** L'esperança és l'última cosa que s'hauria de perdre quan passen fets greus. **b** Són feliços amb un plat d'amanida al davant: l'enciam i la ceba no hi poden faltar. **c** Va pintar el número zero amb un pinzell molt senzill però ja n'hi va haver prou. **d** Aquella notícia esgarrifosa del dissabte em va deixar una tristesa molt gran.

5. Les grafies J/G

26. passejar, passegen, passejo, passeja, passegi; penjar, pengem, penjo, penja, pengi; desitjar, desitgen, desitjo, desitja, desitgi.
27. **a3**, **b5**, **c1**, **d2**, **e4** (platja, boja, enveja, truja, monja).
28. platges, boges, enveges, truges, monges.
29. **a** general, **b** genoll, **c** trajecte, **d** majestat, **e** agenda, **f** rajar, **g** jaqueta, **h** jovent, **i** germana, **j** estiuejar, **k** jersei, **l** ajudar, **m** projecte, **n** lògica, **o** agilitat, **p** (ells) estiuegen, **q** (ell) estiuegi, **r** (jo) estiuejo, **s** justícia, **t** rajolí, **u** (les fonts) ragen.

6. Les grafies X/IX, TX/IG

30. **a** aixeta, **b** angoixa, **c** produeix, **d** enguixar, **e** ximpleria, **f** panxa, **g** eixugar, **h** calaix, **i** coixí, **j** bruixot, **k** marxar, **l** aixella, **m** disbauxa, **n** peixater, **o** ruixar.
31. lleig, (lletja), lletjos, (lletges); boig, boja, (bojos), boges; (mig), mitja, (mitjos), mitges; roig, (roja), rojos, roges.
32. **a** allotjament, **b** fetge, **c** caputxa, **d** desfaig; **a4**, **b3**, **c1**, **d2**.
33. passeig, passejar; esquitx, esquitxar; assaig, assajar; empatx, empatxar; enuig, enutjar-se; cartutx,

cartutxera; sandvitx, sandvitxera; sorteig, sortejar; faig, fageda; escabetx, escabetxar; rebuig, rebutjar; bateig, batejar.

7. Les grafies R/RR

34. Infinitius amb erra final (-ar, -er, -ir): rifar, rumiar, aterrir, córrer; infinitius amb la erra abans de la vocal (-re): rebre, somriure.
35. **a** bestiar, **b** fangar, **c** llibreter, **d** buidor, **e** vermellor, **f** caçador, **g** assecador, **h** saler, **i** cendrer, **j** cafetar.
36. **a** Ahir ell sortí de casa, agafà l'autobús i no arribà tard a la feina. **b** L'any passat ella va estudiar anglès i la van ascendir a l'oficina on treballa. **c** Fa deu dies ell programà una excursió però, al final, no hi va anar. **d** En canvi, la seva germana va decidir que hi aniria i ho portà a la pràctica.
37. **a** esborrar, **b** canyissar, **c** carrera, **d** israelià, **e** pròrroga, **f** carrera, **g** presseguer, **h** enraonar, **i** corredor, **j** llobarro, **k** endarrerit, **l** enreixar.

8. Els dígrafs

38. Resposta orientativa: **a** Un carro (se separa) portava els paquets (no se separa). **b** Farà un seguiment (no se separa) de la malaltia del fetge (se separa). **c** Pertanyia (no se separa) a una classe (se separa) social baixa. **d** La pluja va deixar el cotxe (se separa) completament mullat (no se separa).
39. **a** rus-ses, **b** mit-jó, **c** bo-ques, **d** ca-nya, **e** coi-xa, **f** fer-ro, **g** pis-ci-na, **h** co-lles, **i** met-ges, **j** pi-gues, **k** fit-xa, **l** pàl-lid, **m** car-ros-sa, **n** ga-lle-gues, **o** e-qui-pat-ge.
40. Dígrafs que se separen: russes, mitjó, coixa, ferro, piscina, metges, fitxa, pàl·lid; dígrafs que no se separen: boques, canya, colles, pigues; 2 dígrafs: tots dos se separen: carrossa; 2 dígrafs: no se'n separa cap dels 2: gallegues; 2 dígrafs: 1 no se separa, l'altre sí: equipatge.

ORTOGRAFIA - ACCENTUACIÓ

1. Els hiats

- Vocal forta + vocal forta: teatre, caos, croata, graellada, peons; consonant + i/u + vocal: vídua, campionat, pèrdues, pàtria, superfície; l'accent o la dièresi separen les vocals: reduís, raïm, agrai, peüc, Boí.
- ESTÀTUES, PACIÈNCIA, ACCENTUACIÓ.
- a** pas-si-ó, **b** vi-at-ge, **c** Tò-qui-o, **d** bar-ro-er, **e** as-cen-sor, **f** ri-a-lla, **g** cot-xes, **h** mit-ja-na, **i** guit-arr-a, **j** pe-a-nya, **k** pol-lu-ci-ó, **l** gra-du-a-ci-ó.

2. Els diftongs

- a3**, **b1**, **c4**, **d2**. **e** El fenomen que hi ha és un diftong decreixent: es diu així perquè la vocal dèbil va després de la forta (de més a menys).

- Diftongs creixents: adequat, llengües, quota, llengua, adequés, ambigüitat; diftongs decreixents: cuina, desmai, claus, preu, xiulet, moure.
- a** diftong, **b** hiat, **c** diftong, **d** hiat, **e** diftong, **f** hiat, **g** diftong, **h** triftong, **i** hiat.

3. L'accentuació. Quan s'accentua un mot?

- examen: és una paraula plana i no s'accentua perquè sí que es faria si fos aguda (*entén*); pàtria: és una paraula esdrúixola: en català les vocals *i-a* són un hiat i té tres síl·labes; sofria: és un mot pla acabat en vocal. En castellà s'accentua, trencant el diftong (*sufria*); acabàveu: també és una paraula plana i s'accentua perquè acaba en diftong, no en vocal sola.
- còn-cau, fe-no-men, fut-bol, sè-ri-e, al-gun, pe-rí-o-de, convex, me-dul-la. Paraules agudes: futbol, algun, convex; paraules planes: còncau, fenomen, medul·la; paraules esdrúixoles: sèrie, període.
- a** origen, **b** arribàveu, **c** capità, **d** vivia, **e** tímida, **f** màgia, **g** tràgic, **h** difícil, **i** estiu, **j** Ramon, **k** orígens, **l** metal·lúrgia, **m** germans, **n** dormissiu.

4. L'accentuació de la E

- compres**: és un mot pla. No s'accentua perquè va al revés de les agudes i, si fos aguda, sí que s'accentuaria. / **comprés**: és un mot agut. S'accentua perquè acaba en vocal + s. L'accent és tancat perquè és imperfet de subjuntiu. / **comprès**: és un mot agut. S'accentua perquè acaba en vocal + s. L'accent és obert perquè és un participi.
- acabés (aguda -es), acabessis (plana -is), acabés (aguda -és), acabéssim (plana -m), acabéssiu (plana -diftong), acabessin (plana -in); aprovés (aguda -es), aprovessis (plana -is), aprovés (aguda -és), aprovéssim (plana -m), aprovéssiu (plana -diftong), aprovessin (plana -in);
- a3**, **b4**, **c1**, **d5**, **e2**.
- portuguès, romanès, finlandès, anglès, polonès, xinès, irlandès, hongarès, tailandès.
- deia, deies, deia, dèiem, dèieu, deien.
- tingueres no s'accentua (plana acabada en -es no accent); tingué s'accentua (aguda acabada en vocal sola: accent); tinguérem s'accentua (plana acabada en -m: accent); tinguéreu s'accentua (plana acabada en diftong: accent); tingeren no s'accentua (plana acabada en -en: no accent).
- a** al·lèrgia, **b** comèdia, **c** bèstia, **d** pagès, **e** església, **f** mèrit, **g** néixer, **h** aparèixer, **i** després, **j** desè, **k** trèvol, **l** etcètera, **m** accentuaré, **n** dèbil, **o** créixer, **p** aragonès, **q** préssec, **r** accentuéssiu.

5. L'accentuació de la O

- copià**: s'accentua perquè és aguda acabada en vocal sola. És un verb en passat. / **copia**: no s'accentua

perquè és plana acabada en vocal sola. És un verb en present. / còpia: s'accentua perquè és esdrúixola. És un nom. L'accent és obert com la majoria.

18. balcó, camió, atenció, visió, fusió, precisió, pressió, emissió, agressió.
19. **a3, b5, c4, d2, e1.** Va discórrer un pla i se'n sortí. Hauràs d'escórrer l'oli de la paella. Va recórrer dos quilòmetres a peu. No se li va ocórrer cap idea. Aquella hora va transcórrer lentament.
20. viciós, verdós, caldós, bondadós, rigorós, calorós, envejós, fabulós, meravellos.
21. Aguda amb accent: reflexió, supersticiós; aguda sense accent: reflexions, Ramon; plana amb accent: lògic, fenòmens; plana sense accent: fenomen, orfe; esdrúixola: història, òrfena.
22. jo fos, tu fossis, ell/-a fos, nosaltres fóssim, vosaltres fóssiu, ell/-es fossin.
23. **a** De debò vols això d'aquí en lloc d'allò? **b** Aquest plat d'arròs tan ple serà com si tiressis pólvora a l'estómac però, almenys, no és gaire car ja que l'IVA està inclòs.

6. L'accent diacrític

24. Nom: déu, mà, món, pèl, sòl, ús; verb: és, sé, són, té; adverbi: bé, més, sí; pronomen: què, vós.
25. **a4, b3, c6, d5, e1, f2.** Et va dir que sí. Elles son generoses. Saps que no és fàcil. Ho has fet molt bé. No ho sé del cert! Què et pensaves?
26. El be no menja bé. Ho deu al seu déu. El sol escalfa el sòl. És el mes més fred. Mon pare veu món. Van tractar-vos de vós. Sé que va fer-se. Si vol, dirà que sí. Són les 10: tinc son.

7. La dièresi

27. La u no sona: guitarra, enguixar, antigues, quinze, enquesta, guerra, mosquit, esquerra; la u ja sona: paraigua, esquadra, guanyar, quota, piragua, quadern, pasqua, guantera; dièresi: llengües, freqüent, aqüeducte, seqüència, piragüisme, conseqüència, bilingüe, aigüera.
28. creia: cre-ia, produïa: pro-du-ï-a, traduïa: tra-du-ï-a, seia: se-ia, queia: que-ia, lluvia: llu-ï-a, agraiïa: a-gra-ï-a, veïa: ve-ia, feïa: fe-ia, reduïa: re-du-ï-a, distribuïa: dis-tri-bu-ï-a, duïa: du-ia.
29. **a** Qui era el culpable, el proveïdor (proveir) o el distribuïdor (distribuir)? **b** Tots sabem la causa de la traïció (traïr) però no el traïdor (traïr) que l'ha fet. **c** La Lluïsa (Lluís) és una noia suïssa (suís) que té molta intuïció (intuir).
30. **a** veï; **b** increïble; **c** Raül; **d** construïen; **e** raïm; **f** construïem; **g** proteïnes; **h** veïna; **i** diürn.

31.

present	infinitiu	condicional	passat	gerundi	futur
(agraïm)	agrair	agraïrien	agraïen	agraïent	agraïrem
obeïm	(obeir)	obeïrien	obeïen	obeïent	obeïrem
conduïm	conduir	(conduïrien)	conduïen	conduïent	conduïrem
traïm	traïr	traïrien	(traïen)	traïent	traïrem
destruïm	destruir	destruïrien	destruïen	(destruïent)	destruïrem
obeïm	obeir	obeïrien	obeïen	obeïent	(obeïrem)

ORTOGRAFIA - PUNTUACIÓ

1. Els signes de puntuació

1. **a3, b6, c5, d1, e2, f4.**

2. **a** La noia, el seu germà, la cosina i jo formàvem un bon grup. **b** Finalment, tot va acabar bé. **c** La Lluïsa, la veïna de dalt, fa soroll. **d** Cambrer, les setrillers sisplau! **e** Demà compraré un llapis, un bolígraf, una goma i un estoig. **f** Aviat anirem a Botarell, poble del Baix Camp. Pausa breu: oracions b i d. Sèrie d'elements: oracions a i e. Aclariment: oracions c i f.
3. **a** El propietari de la botiga, aquell senyor tan educat, em saludava; en canvi, la seva esposa no em deïa res quan em trobava pel carrer. **b** La infermera va ordenar les xeringues, els medicaments i els historials dels pacients; és a dir, s'anava preparant per al canvi de torn. **c** El carnisser, la peixatera, el verduler i jo érem bons amics; per tant, ens trobàvem sovint i xerràvem de les nostres coses.
4. **a** Després de pensar-s'ho, ell va contestar: «Ja m'he decidit.» **b** Va dir que sí. Al capdavant, sabia que era la millor solució. **c** La cuinera ja ho ha comprat tot: enciams, tomàquets i cebes. **d** Tot-hom se n'ha anat. Així doncs, ja podem tancar els llums.
5. El guió és un signe de puntuació que s'utilitza bàsicament als diàlegs, ja que hi indica les intervencions que es van succeint una rere l'altra. Com la coma, també marca els límits d'un aclariment. No s'ha de confondre amb el guionet que, com el seu nom indica, és més petit. Ja havíem vist el guionet quan es va estudiar la separació de síl·labes, els pronoms febles darrere del verb, alguns numerals i una minoria de compostos.
6. Resposta orientativa: **a** Durant l'excursió al bosc vam veure molts animals: esquirols, formigues, sargantanes, cucs... **b** En aquella roba hi havia un munt de colors: vermell, blau, verd, groc... **c** Al pis nou ja tenim uns quants electrodomèstics: espumadora, batedora, microones, liquidadora...
7. **a** Es posen cometes perquè el mot «apoiar» és un barbarisme i no es pot escriure. **b** Es posen

cometes perquè l'oració està escrita en castellà i les expressions que es volen destacar són en català perquè el vocabulari casteller és en català.

8. a3; b6; c4; d1; e5; f2.
9. **a** Compraré pa, llet, ous i fruita; finalment, no necessitarem gens de verdura. **b** L'alumna va contestar: «Aquest tema és molt fàcil.» **c** La situació era molt complicada, però encara hi havia alguna possibilitat d'èxit. **d** En aquell bosc hi havia roures, alzines, pins, avets...
10. **a** altes; **b** aclariment; **c** exactes; **d** intervencions; **e** baixes.
11. **a** Al parc zoològic veurem hipopòtams, ossos, serps, zebres, lleons, goril·les, etc. (No van punts suspensius després de l'abreviatura etc) **b** A causa de les obres a l'autopista molts vehicles hi van quedar atrapats. (La coma no pot separar subjecte i predicat) **c** Tothom ha observat les millores a les instal·lacions; s'acabaran, doncs, les protestes. (Indica una pausa més gran quan ja hi ha comes) **d** Els representants dels alumnes del meu institut faran les seves propostes davant de l'assemblea. (La coma no pot separar verb i complements).

LÈXIC - FENÒMENS SEMÀNTICS

1. Els sinònims

1. **a4, b6, c5, d2, e8, f1, g3, h7**; verb: negar, desmentir, anotar, apuntar; nom: número, xifra, mètode, sistema; adjectiu: lent, pausat, pobre, indigent; adverbi: bé, correctament, ràpidament, precipitadament.
2. **a** acord, **b** endarrerir, **c** terrible, **d** malvat, **e** tracte.
3. **a** mèdic, **b** doblegar, **c** adreça.
4. **b** galleda; **c** recipients.
5. **a** complicat; **b** tonada; **c** edificar; **d** ca; **e** editar; **f** calma; **g** teatral; **h** arena; **i** monarca.

2. Els antònims

6. **a** greixós, **b** mullat, **c** gras, **d** humit, **e** amable.
7. Resposta orientativa: alt, baix; clar, fosc; ric, pobre; gras, prim; ample, estret; fred, calent; abundant, escàs; trist, alegre; natural, artificial; cert, fals; dur, tou; bonic, lleig; nou, vell; covard, valent; fàcil, difícil; tranquil, nerviós; innocent, culpable; gros, petit; simpàtic, antipàtic; ràpid, lent.
8. **a** inflexible, **b** anormal, **c** antihigiènic, **d** descontent, **e** irreal, **f** imprecís, **g** desagraït, **h** atípic, **i** il·lògic, **j** deslleial, **k** increïble, **l** irregular.
9. **a** morir; **b** pitjor; **c** endarrere; **d** confusa; **e** procedència; **f** retrocedim; **g** lentitud.
10. **a6**; **b4**; **c8**; **d1**; **e7**; **f3**; **g2**; **h5**.
11. **a** immortal; **b** il·legal; **c** deshonest; **d** antilliscant; **e** irracional; **f** invisible.

3. La polisèmia

12. **a4, b6, c5, d7, e8, f1, g2, h3**; **i** Falta el lloc on es guarden diners. **j** Que és un conjunt o quantitat de coses.
13. cua d'un vestit, d'espera, d'un cometa; ala d'un avió, d'una taula, d'un exèrcit, d'un edifici; ull d'una agulla, de bou, d'una escala; cor de la selva, de la ciutat, d'una carxofa, d'un enciam.
14. Resposta orientativa. **a** El coll és la part que hi ha sota l'extrem superior. **b** La forma dels pics de les muntanyes recorda les dents de l'eina. **c** El de l'ordinador es mou i, si té fil, sembla la seva cua. **d** El forat d'un túnel recorda la boca oberta d'un ésser viu. **e** Els òrgans de l'insecte s'aixequen i capten les ones.

4. L'homonímia

15. **a** Hi ha tres paraules homònimes (el verb, el nom o substantiu i el quantificador nominal indefinit). **b** El verb conjugat *cap* surt dues vegades (números 3 i 4). El nom *cap* també surt dues vegades (números 2 i 5). El que només surt una vegada és el quantificador nominal indefinit *cap* (número 1).
16. Preposició: sobre (la taula); nom: un sobre de carta, un pot (recipient), lent (òptica), la seu (olímpica); verb: ell pot fer-ho, ella seu al sofà; adjectiu: lent (sinònim de *pausat*).

5. Els hiperònims i els hipònims

17. **a5** (pastilla), **b4** (civada), **c6** (Júpiter), **d2** (fusta), **e7** (Amèrica), **f1** (batedora), **g3** (fava).
18. peix: dofí (és un mamífer); arbre: pineda (és un bosc); esport, excursionisme (no és una disciplina reglada).
19. **a** aquest vehicle, **b** eina, **c** aquesta fruita, **d** aquest instrument.

6. Els camps lèxics

20. **a3, b4, c5, d2, e1, f** huracà; **g** xafogor; **h** neu; **i** rosada.
21. **a** redacció, notícies. **b** locutor, careta. **c** falques, emissora. **d** regidor, plató.
22. **a** estic, **b** voleibol, **c** bàsquet, **d** futbol, **e** beisbol, **j** esquaix, **g** hoquei, **h** handbol.
23. **a** vacuna; **b** variant; **c** onada; **d** pandèmia.

24.

Precipitació (aigua)	Vent	Vapor d'aigua
aiguat	mànega	rosada
neu	brisa	calitja
	ratxa	xafogor
	huracà	

25. Resposta orientativa.

a càmera: Al plató del concurs hi havia tres càmeres.

b publicació: El diari de la meua ciutat és una publicació centenària.

c antena: L'antena de l'emissora es troba en un lloc alt.

d audiència: No sabem ben bé per què aquest programa té tanta audiència.

e triatge: El triatge de les notícies més importants no sempre és fàcil.

f zàping: A les marques publicitàries, no els agrada el zàping.

g presentadora: Per culpa del xivarri la presentadora va reaccionar de manera inesperada.

h maquetista: La maquetista va col·locar la notícia local a dalt de tot.

26. **a2; b4; c5; d1; e3.**

27. **a** malaltia; **b** virus; **c** símptomes; **d** anticossos.

7. Canvis en el significat de les paraules

28. **a** autor, obra = metonímia; **b** procedència, producte = metonímia; **c** similitud = metàfora; **d** causa, efecte = metonímia; **e** dissolució = metàfora; **f** continent, contingut = metonímia; **g** instrument, usuari = metonímia.

29. **a2, b3, c1, d6, e4, f5.**

8. Els refranys

30. **a** A la taula i al llit, al primer crit. **b** No diguis ase a ningú que no ho sigui més que tu. **c** Al maig, cada dia un raig. **d** Dient les veritats es perden les amistats. **e** De mica en mica s'omple la pica. **f** A la taula d'en Bernat qui no hi és no hi és comptat. **g** Si vols anar ben servit, fes-te tu mateix el llit. **h** D'on no n'hi ha, no en pot rajar.

31. **a3, b4, c5, d1, e6, f2.**

32. **a4, b2, c5, d1, e3.**

9. Les frases fetes

33. **a5, b4, c2, d3, e6, f1.**

34. **a** entrar amb bon peu, **b** tenir un peu a la tomba, **c** anar amb peus de plom, **d** poder pujar-hi de peus, **e** ficar-se de peus a la galleda, **f** llevar-se amb el peu esquerre.

35. **a** boca, **b** cor, **c** cap, **d** cor, **e** cap, **f** boca.

10. Les locucions

36. **a6, b4, c2, d7, e1, f8, g3, h5.**

37. **a** El teatre estava ple de gom a gom: pel cap baix hi havia mil persones. **b** Encengué l'espelma perquè estava a les fosques; ja t'ho pots creure de debò. **c** Per molt que li diguis allò, tot serà en va perquè sempre fa les coses a la babalà. **d** Gastava diners a dojo; per tant, amb prou feines podia arribar a final de mes.

38. **a2, b5, c4, d1, e3.**

39. **a** L, **b** FF, **c** L, **d** FF, **e** L, **f** L, **g** L, **h** FF, **i** FF.

LÈXIC - FORMACIÓ DE PARAULES

1. La derivació

1. **a** 1c, **2e**, **3a**, **4b**, **5d**. **b** imbatut, irreal, impermeable, il·legal, immortal.

2. llenyataire, abonyegar, aferrissar, rajolí, cridaner, allargassar, caparrot, porticó, branquilló, ensangonat.

3. navarrès, tarragoní, lleidatà, sabadellenc, gironí, aragonès, mexicà, vienès, eivissenc.

4. Lexema + morfema de femení o plural: gossos, gossa; derivat (lexema + afix): gossera, reconstruir; lexema + morfema verbal: reconstruirà, reconstruïssis.

5. **a7, b4, c1, d2, e6, f8, g5, h3.**

6. Camp lèxic d'arbre: tronc (família de paraules: entroncar), branca (família de paraules: branquilló, embrancar), fulla (família de paraules: esfullar), arrel (família de paraules: arrelar, arrelament).

7. (bell), bellesa, embellir / lent, lentitud, (alentir) / suau, (suavitat), suavitzar / (harmònic), harmonia, harmonitzar / boig, (bogeria), embogir / fosc, fosc, (enfosquir).

8. Verbs amb parasíntesi: entroncar (activitat 6), embrancar (activitat 6), esfullar (activitat 6), arrelar (activitat 6), embellir (activitat 7), alentir (activitat 7), embogir (activitat 7), enfosquir (activitat 7).

2. La composició

9. **a** esquenadret, **b** bocamoll, **c** panxacontent, **d** llepafils, **e** somiatruites.

10. **a** gandul, **b** xerraire, **c** tranquil, **d** escrupolós, **e** il·lús.

11. **a3, b5, c2, d6, e1, f4, g10, h12, i11, j8, k9, l7.**

12. lletra a: sud-africà, lletra e: gira-sol; lletra h: mata-rates.

13. **a** malsons; **b** fredapell.

14. **a** Hi ha guionet perquè el segon mot comença amb R. **b** Hi ha guionet perquè el segon mot comença amb S. **c** Hi ha guionet perquè el segon mot comença amb X.

15.

nom + nom	verb + nom	adjectiu + adjectiu
filferro	rentaplats	sordmut
compravenda	trencaclosques	agredolç
ferrocarril	escuradents	grecomomà

3. Les abreviacions

16. **a** Associació de Mares i Pares d'Alumnes, **b** Unitat de Vigilància Intensiva, **c** Comunitat Econòmica Europea.

17. **a4, b3, c1, d2; a** (S), **b** (A), **c** (A), **d** (S).

18. **a** pàgina, **b** telèfon, **c** batxillerat, **d** doctor, **e** masculí, **f** femení, **g** singular, **h** plural, **i** etcètera, **j** avinguda, **k** número, **l** carretera.

19. **a** sud, **b** est, **c** quilogram, **d** metre, **e** plata, **f** or, **g** abans de Crist, **h** gigabyte.

LÈXIC - BARBARISMES

1. Els barbarismes

- cap, enterrament, llitera, dolçor, farmaciola, viant.
- a** vermellor, **b** estretor, **c** vellesa, **d** invalidesa, **e** embriaguesa, **f** rigidesa, **g** petitesa, **h** acidesa, **i** estupidesa, **j** aridesa, **k** altivesa, **l** pal·lidesa.
- a** amargor, **b** frescor, **c** amplada, **d** llargada, **e** blancor, **f** bogeria.
- a8**, **b4**, **c7**, **d2**, **e3**, **f6**, **g1**, **h5**.
- a** (fiamblera) carmanyola, **b** (enfermetat) malaltia, **c** (panyal) bolquer, **d** (mulettes) crosses, **e** (aconteixement) esdeveniment, **f** (candau) cadenat, **g** (grieta) esquerda, **h** (chapussa) nyap.
- l'hombre = el muscle, la cadera = el maluc, t'obillo = turmell, panterrilla = panxell, ingte = engonal, nalgues = natges, antebraç = avantbraç, palma = palmell.
- a** assabentar, **b** reflectir, **c** endollar, **d** seure, **e** penedir, **f** empassar, **g** avançar, **h** recolzar.
- Resposta orientativa. La paraula *barbarisme* es refereix a mots incorrectes agafats d'altres llengües en lloc d'utilitzar els que la llengua pròpia ja té; per als grecs i romans, ja estava relacionat amb gent estrangera i, a més, els barbarismes s'utilitzen per ignorància del vocabulari adequat.
- a** pica; **b** pressionar; **c** prem; **d** collar; **e** arrencar.
- a** aplauso → aplaudiment (lletra c); **b** albornós → barnús (lletra e); **c** verdugo → botxí (lletra f); **d** sueldo → sou (lletra b); **e** ganader → ramader (lletra a); **f** rebentón → rebentada (lletra g); **g** gastos → despeses (lletra d).

UNITAT 1 LITERATURA

1.

Societat medieval feudal	Poesia trobadoresca
El senyor feudal és l'amo d'uns territoris.	La dama és la <u>mestressa</u> de la relació.
Els vassalls juren <u>fidelitat</u> al senyor.	L'amor del <u>trobador</u> és incondicional.

- a** F, **b** V, **c** F.
- a** Amor cap al marit: a l'últim vers (*am amorosa pensa*). Lamentació de l'absència del marit: al segon vers (*e doncs tornats*). **b** Al primer i segon versos: *Mercè, mairits que sofrent pas / los mals que em dats*.
- L'estil de Joan Roís de Corella es caracteritza per l'interès pels personatges i les històries extretes de la mitologia grega i, a més, parla de l'amor sempre des d'un punt de vista trist i tràgic.

- a** La primera part ocupa els quatre primers versos; la segona part, els altres quatre. **b** Comparació (*Així com [...] ne pren a mi...*). **c** La rima és consonant (es repeteixen vocals i consonants a partir de l'última vocal tònica). **d** Mort per amor: vers 1 (*qui-s veu prop de la mort*). Dama sense compassió: vers 8 (*iré pel món vostre ergull recitant*). **e** Exagerat.

UNITAT 2 LITERATURA

- a** Resposta orientativa. És, efectivament, una faula perquè es tracta d'una narració de ficció, inventada, en la qual els animals (en aquest cas l'elefant i la guineu) estan personificats: parlen com els éssers humans. **b** Resposta orientativa. Al text es veu la desconfiança entre els animals (carnívors i herbívors, amb interessos diferents) per tenir més o menys influència a la cort del rei (el lleó).
- a** La mort de Guillemó Escrivà es va produir perquè aquest va quedar fascinat pels ornaments de l'espasa del comte que acabava de matar i, mentre li treia el cinyell de l'espasa, un cavaller enemic el va matar per l'esquena. **b** Resposta orientativa. La intenció del cronista és presentar el rei com a fort i valent, ja que venja la mort del seu acompanyant.
- En aquest text s'explica el primer miracle que va fer Jesús (*el Senyor, sa senyoria*): en un banquet de bodes va convertir l'aigua en vi a petició de la seva mare; l'ensenyament de l'autora és que els cristians han de posar la seva confiança en Déu i demanar allò que necessitin.
- a** Aquest fragment pertany a la trama militar, ja que s'hi expliquen les virtuts del cavaller Tirant. **b** Tirant lo Blanc és un cavaller incansable. **c** Resposta oberta.

UNITAT 3 LITERATURA

1.

De cançons i de corrandes jo us en cantaré un grapat que les porto a la butxaca lligadetes amb un drap.

El primer bes que em donares me va arribar dins el cor, si els teus llavis repeteixen, a mi em causaran la mort.

Quina lluna fa tan clara per anar a collir moscat de la parra d'en Segarra que n'hi ha de coronats.

En aquesta santa casa
si n'hi ha un bon caçador:
quan apunta l'escopeta
ja en té la llebre al sarró.

Aquí dalt de la mntanya
no sé què me'n faran fer,
si em faran ratllar el formatge
o picar sal al morter.

Hem vingut de llunyes terres
i hem passat per Viladrau,
i a la gent d'aquesta casa
els diem adeu-siau.

2. És una corrandà, està formada per una quarteta (4 versos de menys de 8 síl·labes), els versos tenen 7 síl·labes, la rima és assonant als parells (qui - dir).
3. a Expressió en la qual Maria de Llúria es defineix a ella mateixa: “un àngel del cel plantat al món”.
Expressió en la qual l'autora fa un elogi del fet de ser monja: “Oh alta i sublim perfecció la de l'estat religiós”.